

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 119

van **EMMILY TALPE**

datum: 17 november 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Diversificatie landbouw - Notenteelt

De notenteelt in Vlaanderen stijgt. Vooral hazelnoten en walnoten zijn populair. Een belangrijke reden daarvoor is de stijgende vraag naar plantaardige eiwitten.

Een Vlaams gezin kocht in 2016 gemiddeld 30 euro aan noten, terwijl dit in 2012 nog 19 euro was. En met de stijgende vraag naar noten, steeg de invoer ervan. Vaak komen die noten van ver, in het bijzonder vanuit de Verenigde Staten, wat op mondiaal niveau niet meteen bevorderlijk is voor het verkleinen van de ecologische afdruk in ons consumptiepatroon. Supermarkten spelen hier natuurlijk ook op in en breiden hun schappen met noten uit.

Binnen de landbouwsector staan we voor de uitdaging om te zoeken naar diversificatie en duurzamere businessmodellen. We zien landbouwbedrijven die zich hier professioneel mee bezig houden. Inagro en ILVO (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) zien potentieel en kijken naar welke variëteiten geschikt zijn. De notelaars lenen zich bovendien zeer goed in het kader van agroforestry en zijn voor sommige fruittelers een mooi, meer extensief alternatief.

1. Kan de minister een overzicht geven van de hoeveelheid noten die in Vlaanderen gekweekt werden de laatste 10 jaar? Graag ook het aantal bedrijven per jaar.
2. Welke soorten noten worden momenteel gekweekt in Vlaanderen?
3. Hoe zijn de consumptie van noten en de zelfvoorzieningsgraad voor de productie ervan in Vlaanderen geëvolueerd de afgelopen 10 jaar?
4. Welke acties wil de minister nemen om de productie in Vlaanderen te vergroten en in te passen in het verduurzamen van de businessmodellen van onze boeren?
5. In welke mate kan een (gedeeltelijke) overschakeling naar noten bijdragen aan een oplossing voor de appelen- en perenteelt, die ten gevolge van het Russisch embargo hun belangrijkste afzetmarkt hebben verloren?
6. Zijn er al indicaties dat appelen- en perentelers hun areaal deels heroriënteren naar notenteelt?
7. Zal de minister het stimuleren van het aanplanten van notelaars en de notenteelt mee integreren in het beleid rond agroforestry dat zal worden ingepast in het nieuwe operationele programma ter uitvoering van het nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)?

8. Zal de minister hiertoe het concept agroforestry aanpassen en/of uitbreiden, bijvoorbeeld met het aanleggen van voedselbossen?
9. Ziet de minister mogelijkheden om hiermee een bijdrage te leveren aan de ambitie van de Vlaamse Regering om deze legislatuur 4000 hectare extra bossen aan te planten?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 119 van 17 november 2021

van **EMMILY TALPE**

1. Mijn administratie beschikt enkel over gegevens inzake arealen met de teelt van noten op basis van de verzamelaanvraag, maar niet over productiehoeveelheden.

Tabel 1. Areaal met teelt van noten in Vlaanderen per campagnejaar aangegeven in de verzamelaanvraag in de periode 2010-2021

Campagne	Areaal Hazelnoten (ha)	Areaal Walnoten (ha)
2010	3,1689	15,3461
2011	4,2877	16,5357
2012	3,1658	16,9977
2013	4,0755	25,9786
2014	4,3906	26,6549
2015	5,4723	25,7547
2016	5,6969	26,1468
2017	5,7237	29,543
2018	5,6972	33,6182
2019	6,5599	41,4542
2020	7,9088	50,6228
2021	18,6267	48,899

Bron: Verzamelaanvraag (Departement Landbouw en Visserij)

Tabel 2. Aantal bedrijven met notenteelt in Vlaanderen in de periode 2010-2021

Campagne	Aantal landbouwers met Hazelnoten	Aantal landbouwers met Walnoten
2010	1	15
2011	3	16
2012	1	16
2013	3	21
2014	4	22
2015	7	25
2016	8	24
2017	9	26
2018	8	29
2019	9	32
2020	12	35
2021	19	35

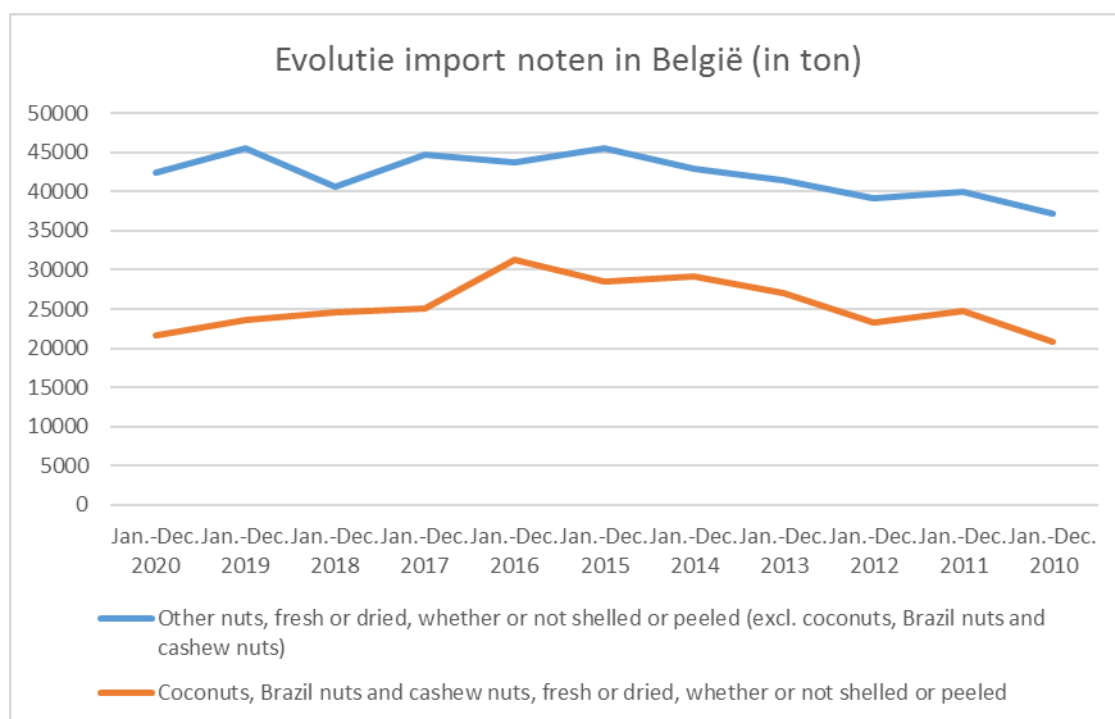
Bron: Verzamelaanvraag (Departement Landbouw en Visserij)

2. In de verzamelaanvraag kan alleen de teelt van walnoten en hazelnoten aangegeven worden. Daarnaast zijn er percelen waar de aanleg van een boslandbouwsysteem werd gesubsidieerd, en waar in een aantal gevallen ook notenbomen werden aangeplant. Het gaat dan onder meer over volgende soorten:
 - Gewone walnoot, Zwarte walnoot, Hybride walnoot
 - Hazelaar, Lambertsnoot
 - Tamme kastanje
 - In zeer kleine aantallen: Chinese kastanje, Pecannoot, Hickory, Japanse hartnoot

Bij deze boslandbouwpercelen is de aangegeven hoofdteelt in de verzamelaanvraag echter de teelt tussen de bomen, de individuele bomen van het boslandbouwsysteem worden niet in de verzamelvraag geregistreerd.

3. Omwille van milieu- en gezondheidsredenen wordt de consumptie van noten gepromoot en, hoewel we geen exacte cijfers hebben, is er sprake van een toegenomen consumptie de afgelopen jaren. Aangezien de productie van de recent aangeplante notenbomen nog niet op peil is en het areaal bovendien nog redelijk beperkt is, is er ook nog geen sprake van een toegenomen zelfvoorzieningsgraad wat noten betreft.

In onderstaande grafiek is de evolutie van de invoer van noten in België weer gegeven.

Bron: Eurostat

4. Sinds 2011 komt de aanplanting van bomen op een landbouwperceel in aanmerking voor een subsidie 'boslandbouwsystemen' en zijn er in Vlaanderen heel wat notenbomen geplant, vooral walnoten en in mindere mate hazelnoten en kastanjes. Hoewel we ons geen 'notenland' kunnen noemen, stellen we wel een toenemende interesse vast van telers en dan vooral in het kader van diversificatie, een trend die we ook in Nederland zien. De teelt van noten past zowel in het verduurzamen van landbouwpraktijken als in een gediversifieerd verdienmodel en valt goed te combineren met andere activiteiten zoals akkerbouw, veeteelt en fruitteelt.

Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) heeft zijn schouders gezet onder het boslandbouw-dossier, waar notenteelt ook onder valt en er

loopt het onderzoeksproject Agroforestry 2025. Ook de sector organiseert zich om aan de toenemende vragen van geïnteresseerde producenten tegemoet te komen. De huidige knelpunten zijn de tijd die nodig is vooraleer de notenproductie echt goed op gang komt (minstens tien jaar voor walnoten en zeven voor hazelnoten) en de verwerking (het drogen, schonen en eventueel ook doppen) die in Vlaanderen nog in zijn kinderschoenen staat.

- 5-6. Omdat er onzekerheid is over de rentabiliteit van de notenteelt, zien we geen grootschalige overschakeling van appels en peren naar noten. Er is meer sprake van gedeeltelijke overschakeling naar andere fruitbomen zoals pruimen en perziken.
7. Landbouwers die willen starten met een boslandbouwsysteem kunnen via de huidige aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen al steun krijgen vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de aanplant van boomsoorten met noten. In de selectieprocedure wordt bovendien een hogere score gegeven aan boomsoorten met meerdere functies (naast houtproductie ook bijvoorbeeld een functie als insectenbestuiver, fruit- of notenproductie voor menselijke consumptie). Ook voor de volgende GLB-periode 2023-2027 stel ik voor te voorzien in een aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen.

De landbouwer wordt ondersteund om boomsoorten met notenproductie voor menselijke consumptie te integreren in het concept boslandbouwsystemen (of 'agroforestry'). Het aanleggen van landbouwproductiesystemen die onder de noemer van een voedselbos zouden kunnen vallen, kan nu al onder de huidige voorwaarden voor de aanplantsubsidie.

8. Voedselbossen vallen reeds onder de noemer van agroforestry. Het is de meest extensieve vorm van agroforestry en verschilt van een 'gewoon' bos in de zin dat er geoogst, geplant en verstoord wordt.
9. Het aanplanten van notenbomen heeft veel voordelen, waaronder inderdaad ook de uitbreiding van het aantal bomen in Vlaanderen. Het aanplanten van notenbomen door landbouwers past wel in het agroforestry-concept, maar kan niet helemaal gelijkgesteld worden met de uitbreiding van bossen. De hoofdactiviteit van de teler blijft landbouw, terwijl een bos een ecosysteem is dat op een andere manier beheerd wordt.